

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH R. MICALLEF**

Seduta tad-29 ta' Settembru, 2009

Citazzjoni Numru. 138/2008

AUTO SALES LIMITED

VS

Glen Paul **CAMILLERI** u martu Amanda Camilleri

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors Maħluf imressaq bil-proċedura sommarja speċjali fil-11 ta' Frar, 2008, li bih u għar-raġunijiet hemm imsemmija, l-kumpannija attriċi talbet li din il-Qorti (a) taqta' l-kawża mingħajr is-smigh; (b) issib li l-imħarrkin miżżewġin Camilleri huma debituri tagħha fis-somma ta' ħamsa u erbgħin elf seba' mija u sita u tletin euro (€ 45,736) bħala l-bilanċ dovut minnhom għall-prezz ta' karozza tal-għamla *Mercedes Benz M Class 164*

reġistrata BBR-102 lilhom mibjugħa u konsenjata; u (ċ) tikkundannahom biex iħallsuha dik is-somma. Talbet ukoll l-imgħaxijiet u l-ispejjeż;

Rat id-degriet tagħha tal-4 ta' Marzu, 2008, li bih u wara li semgħet lill-imħarrek, tat lill-imħarrkin il-fakulta' li jithallew jikkontestaw il-kawża;

Rat it-Tweġiba Maħlufa mressqa mill-imħarrek Glen Paul Camilleri fis-26 ta' Marzu, 2008, li biha laqa' għall-azzjoni attriċi billi, b'mod preliminari, qal li jmissu jinheles milli jibqa' aktar fil-kawża għaliex ma hux il-kontradittur legittimu tal-pretensjonijiet attriċi billi huwa ma daħal fl-ebda ftehim mal-kumpannija attriċi imma xtara l-karozza mingħand ħaddieħor bis-saħħa ta' ftehim ieħor. Fil-mertu laqa' billi qal li t-talba attriċi mhix mistħoqqa għaliex huwa żamm mal-ftehim li kellu u ħallas dejjem kull pagament b'mod regolari u kull meta l-ħlas kien dovut;

Rat li l-imħarrka Amanda Camilleri naqset li tressaq Tweġiba Maħlufa fiż-żmien lilha mogħti mil-liġi, minkejja li laqgħet kif imisss l-atti tal-kawża, iżda ħatret avukat biex jidher għaliha f'din il-kawża;

Rat il-verbal tas-smigħ tat-13 ta' Mejju, 2008¹, li bih l-imħarrek irtira l-ewwel eċċezzjoni preliminari tiegħu;

Semgħet ix-xhieda mressqa mill-partijiet;

Semgħet it-trattazzjoni tal-avukati tal-partijiet (reġistrata);

Rat l-atti kollha tal-kawża;

Rat id-degriet tagħha tas-26 ta' Marzu, 2009, li bih ħalliet il-kawża għas-sentenza;

Ikkunsidrat:

¹ Paġ. 31 tal-proċess

Illi din hija azzjoni għall-ħlas ta' kreditu mnissel minn bejgħ ta' karozza li ma tħallasx prezzha kollu. Il-kumpannija attriċi tgħid li l-imħarrkin xtraw vettura mingħand *dealer* meta l-prezz ma kienx tħallas kollu lilha. Hija tgħid li ladarba l-bilanċ dovut ma tħallasx fiż-żmien, għandha dritt titlob il-ħlas tal-bilanċ kollu dovut;

Illi l-imħarrekk jilqa' billi jgħid li huwa tħallas dejjem l-ammonti li kien intrabat li jħallas lid-*dealer* u għalhekk it-talba attriċi m'hijiex mistħoqqa għaliex hu żamm ma' dak li kien ftiehem. Eċċezzjoni preliminari li kien qajjem dwar jekk kellux rabta ġuridika mal-kumpannija attriċi rtiraha matul is-smiġħ tal-kawża u m'hemmx għalfejn wieħed jerga' jidhol fil-kwestjoni;

Illi mill-fatti li joħorġu mill-atti tal-kawża jirriżulta li bi ftehim li jgħib id-data tal-15 ta' Diċembru tal-2006², wieħed Paul Farrugia li kien kiseb il-karozza mertu ta' din il-kawża mingħand il-kumpannija Auto Sales (Mer) Limited ftiehem mal-imħarrkin miżżewġin Camilleri biex jgħaddilhom dik il-karozza b'bejgħ bin-nifs. Dak iż-żmien, Farrugia ma kienx għadu tħallas il-prezz kollu tal-karozza. Il-kumpannija attriċi dehret fuq dak il-ftehim bħala ċessjonarja tal-jeddijiet tal-kreditur;

Illi sa dak iż-żmien kien għad fadal bilanċ ta' Lm 17,848³ x'jithallas lill-kumpannija attriċi mill-prezz oriġinali tal-karozza. Il-ftehim kien jorbot lill-imħarrkin għall-ħlas lura ta' dik is-somma lill-kumpannija attriċi fuq medda ta' ħames (5) snin u bi tħlasijiet indaqs kull xahar koperti b'kambjali. Fost il-kundizzjonijiet, kien hemm dik li l-kumpannija attriċi setgħet twaqqaf l-arrangament ta' tħlas b'terminu jekk kemm-il darba l-imħarrkin jonqsu milli jħallsu f'waqthom il-tħlasijiet miftehma jew jaqgħu lura f'ammont daqs xahrejn tħlas. F'dak il-każ, il-kumpannija attriċi żammet il-jedd li tagħzel li titlob il-ħlas f'daqqa tal-bilanċ li jkun għadu dovut jew li tiegħu lura f'idejha l-karozza;

² Dok "A", f'pagġ. 4 – 7 tal-proċess

³ Li jgħibu € 41,574.66 fi flus tal-lum

Illi f'Jannar tal-2007, l-imħarrkin daħlu fi ftehim (imsejjaħ “*memorandum of agreement*”)⁴ ma' Premier Leasing and Investments Co. Ltd. għax-xiri bin-nifs tal-imsemmija karożza bil-prezz ta' Lm 43,848 u l-għoti ta' finanzjament għall-kisba tagħha. Il-ħlas – li kellu jsir permezz ta' kambjali iffirmati – kien miftiehem li jsir “*as follows: Lm 26,000 no interest with Premier Car Centre Lm 1000 a month starting from 30/01/07 and Lm 17,848 with Auto Sales Ltd payable over a period of 5 years with the interest rate of 8% Whit in (sic) the total amount of months: 60 months*”;

Illi f'Ottubru tal-2007, il-kumpannija attriċi talbet u kisbet il-ħruġ ta' Mandat ta' Qbid kawtelatorju kontra l-imħarrek fuq il-karożza mertu tal-każ⁵. Frar tal-2008 infetħet din il-kawża;

Illi l-konsiderazzjonijiet ta' natura legali marbutin mal-każ iduru kollha mal-kunċett tat-telfien tal-benefiċċju taż-żmien biex id-debitur iwettaq l-obbligazzjoni tiegħu. Fil-każ tal-lum, il-kumpannija attriċi aċċettat li ddawwar kreditu li hija kellha kontra persuna fi kreditu kontra l-imħarrkin. Hija qiegħda tgħid li l-imħarrkin naqsu milli jħarsu dak li ntrabtu bih u għalhekk, minħabba f'hekk, id-debituri tagħha tilfu l-benefiċċju li jibqgħu jgawdu sal-għeluq kollu taż-żmien li kienet tathom biex iħallsu dejnhom lura. Mix-xhieda mressqa⁶, joħroġ li l-imħarrkin ma ħallsu lill-kumpannija attriċi l-ebda parti mis-somma msemmija fil-ftehim ta' Diċembru, 2006;

Illi huwa prinċipju ta' dritt aċċettat li l-eżekuzzjoni ta' obbligazzjoni sseħħ hekk kif il-parti tintrabat biha. L-għoti ta' żmien lid-debitur tal-obbligazzjoni huwa, għalhekk, eċċezzjoni għar-regola. Il-liġi ssemmi li jista' jsir qbil li l-obbligazzjoni titwettaq billi jingħata żmien⁷. Iż-żmien mogħti ma jissospendix l-obbligazzjoni, imma jdewwem biss l-eżekuzzjoni tagħha⁸, u sakemm ikun għaddej dak iż-żmien il-ħaġa li jmissha tingħata ma tistax tintalab qabel

⁴ Dok “GPC1”, f'paġġ. 21 – 2 tal-proċess

⁵ Dok “Ċ”, f'paġġ. 45 – 6 tal-proċess

⁶ Xhieda ta' Amy Vella 13.5.2008, f'paġġ. 26 – 9 tal-proċess

⁷ Art. 1070(1) tal-Kap 16

⁸ Art. 1071 tal-Kap 16

jagħlaq dak iż-żmien⁹, li huwa benefiċċju meqjus mogħti favur id-debitur tal-istess obbligazzjoni¹⁰. Dan il-benefiċċju jista' jingħata sugġett għal kundizzjonijiet li, hekk kif iseħħu jew xi waħda minnhom, iż-żmien mogħti jintilef. Il-liġi taħseb ukoll għat-telfien ta' benefiċċju bħal dan meta d-debitur ma jibqax solvibbli, jew iseħħ bdil fil-kundizzjoni tiegħu b'mod tali li jqiegħed fil-periklu l-ħlas tal-kreditu¹¹;

Illi l-kuntratt ta' xiri bin-nifs (*hire purchase agreement*) jinqeda b'dan l-arranġament partikolari, minbarra li jżomm fis-seħħ effetti oħrajn legali bħalma hija ż-żamma tat-trasferiment tal-proprjeta' tal-ħaġa hekk mibjugħa sakemm isir il-ħlas kollu;

Illi l-fatt waħdu li debitur jonqos li jħallas f'waqthom l-iskadenzi ta' ħlas b'rati li jkunu miftehma mal-kreditur biex jaqta' d-dejn tiegħu ma jwassalx għat-telfien tal-benefiċċju taż-żmien maħsub fil-liġi, sakemm ċirkostanza bħal dik ma tkunx iddaħħlet espressament fil-ftehim meta jkun ingħata ż-żmien għall-ħlas lid-debitur¹²;

Illi l-ftehim magħmul bejn l-imħarrkin u l-kumpannija attriċi f'Diċembru tal-2006 kien jagħmilha kundizzjoni ċara¹³ li n-nuqqas ta' ħlas f'waqtu kien iwassal għall-effett tat-telfien tal-benefiċċju tat-terminu jekk kemm-il darba l-ammont ta' ħlas ratejali jkun waqa' lura b'kemm jammontaw għal żewġ skadenzi¹⁴;

Illi l-imħarrek jisħaq li huwa ma kisirx il-ftehim li sar mal-kumpannija attriċi. Fix-xhieda tiegħu huwa¹⁵ jisħaq li kien qiegħed iħallas regolarment lil Geatano Fenech ta' Premier Car Centre elf lira Maltin fix-xahar;

Illi fil-fehma tal-Qorti, il-ftehim li l-imħarrkin setgħu daħlu fih f'Jannar tal-2007 ma' Premier Leasing & Investments

⁹ Art. 1072 tal-Kap 16

¹⁰ Art. 1073 tal-Kap 16

¹¹ Art. 1079 tal-Kap 16

¹² Ara, per eżempju, P.A. 26.3.1957 fil-kawża fl-ismijiet *Borg vs Vella Muscat* (Kollez. Vol: **XLI.ii.948**)

¹³ Klawnsola 1.8 tal-ftehim (ara paġ. 6 tal-proċess)

¹⁴ F'dan il-każ, kull skadenza ta' xahar kienet fis-somma ta' Lm 366 (€ 852.55)

¹⁵ 2.12.2008, f'paġġ. 35 sa 40 tal-proċess

Co Ltd ma kien bl-ebda mod iwaqqa' r-rabta li huma kienu daħlu għaliha f'it aktar minn xahar qabel mal-kumpannija attriċi. L-istess "ftehim" ta' Jannar tal-2007¹⁶ jifred mill-prezz miftiehem dak l-ammont li kien jirrappreżenta d-dejn dovut lill-kumpannija attriċi liema dejn kien is-suġġett tal-ftehim li sar bejn l-imħarrkin (Paul Farruġa) u l-kumpannija attriċi x-xahar ta' qabel. Fuq kollox, jidher li jekk tassew sar ftehim f'Jannar tal-2007, dan kien *res inter alios acta* għall-kumpannija attriċi;

Illi jekk id-difiża tal-imħarrkin hija fis-sens li ladarba huma wettqu regolarment il-ħlasijiet lil Premier Car Centre huma kienu qegħdin iwettqu wkoll ir-rabtiet li huma kellhom mal-kumpannija attriċi, dan ikun ifisser li huma jifhmu li l-ftehim mal-kumpannija attriċi jkun twaqq'a b'dak li sar warajh. Dan joħroġ mill-fehma tal-imħarrekk li Gaetano Fenech assikurah li lill-kumpannija attriċi kien se' jieħu ħsiebha hu sakemm l-imħarrekk jibqa' jhallas ir-rati miftehma lil Premier. Fi kliem ieħor, jidher li l-imħarrkin jistkennu fid-difiża tan-novazzjoni;

Illi n-novazzjoni li għaliha jirreferi l-imħarrekk jidher li hija dik maħsuba fl-artikolu 1179(ċ) tal-Kodiċi Ċivili. In-novazzjoni hija kuntratt li bih il-partijiet marbuta f'obligazzjoni iħassru dik ir-rabta b'oħra ġdida minflokha;

Illi hija r-rieda tal-liġi li n-novazzjoni trid tidher ċar mill-fehma tal-partijiet li jikkuntrattawha, u ma tistax tiġi preżunta¹⁷. Biex isseħħ in-novazzjoni, l-obbligazzjoni l-qadima trid tinqatel u mhux sempliċement titbiddel¹⁸. F'każ ta' dubju, in-novazzjoni tiġi eskluża¹⁹. Huwa aċċettat li l-elementi meħtieġa biex isseħħ novazzjoni oġġettiva ta' obbligazzjoni huma (a) l-eżistenza ta' obbligazzjoni preċedenti li (b) għaliha tidhol obbligazzjoni ġdida li tħassar, u mhux biss timmodifika jew tibdel²⁰, 'il ta' qabilha b'mod li ż-żewġ obbligazzjonijiet ikunu

¹⁶ Il-kopja awtentikata mressqa mat-Twegiba Mahlufa (f'pagġ. 21 – 2) ma ġgħorr l-ebda firma tal-partijiet li suppost deher fuq dik il-kitba, għalkemm fuq in-naħa ta' wara hemm dikjarazzjoni tal-ħlasijiet li l-imħarrekk għamel sa Marzu tal-2008

¹⁷ Art. 1180(2) tal-Kap 16

¹⁸ Art. 1181(1) tal-Kap 16

¹⁹ App. Ċiv. 6.6.1984 fil-kawża fl-ismijiet *Mizzi et noe vs Ennis* (Kollez. Vol: LXVIII.ii.169)

²⁰ App. Ċiv. 25.5.1956 fil-kawża fl-ismijiet *Koludrovich vs Muscat* (Kollez. Vol: XL.i.204)

inkompatibbli ma' xulxin²¹. Huwa meħtieġ ukoll li jintwera li (ċ) partijiet li joħolqu l-obbligazzjoni novanti jkollhom il-kapaċita' li jikkuntrattaw²² u li (d) kellhom il-fehma li jħassru obbligazzjoni billi jibdluha ma' oħra ġdida²³. Dwar dan l-aħħar element, m'huwiex biżżejjed li parti waħda kellha l-*animus novandi*, biex isseħħ in-novazzjoni, għaliex dik il-fehma trid tintwera li tkun ukoll fil-parti kontraenti l-oħra²⁴;

Illi lanqas ma huwa biżżejjed biex jingħad li seħħet novazzjoni, li jkun intlaħaq ftehim ġdid dwar xi aspekk aċċessorju tal-obbligazzjoni, għaliex b'dan ma tkunx inqatlet l-obbligazzjoni ta' qabel, imma tkun seħħet biss bidla fl-implimentazzjoni jew l-estent tagħha²⁵. Fis-sustanza, f'ċirkostanza bħal din, l-obbligazzjoni oriġinali tkun tħalliet fis-seħħ²⁶. Kemm hu hekk, il-fatt li tkun ingħatat fakulta' lid-debitur li jibdel jew itawwal iż-żmien tal-ħlas, ma jfissirx li b'hekk tkun saret novazzjoni²⁷, għaliex l-obbligazzjoni ewlenija ma tkunx tneħħiet, imma għall-kuntrarju, il-bdil jew estensjoni taż-żmien jippreżumu l-obbligazzjoni;

Illi huwa minnu li l-aqwa prova li tkun seħħet novazzjoni hija ftehim miktub li jesprimi l-ħolqien ta' obbligazzjoni ġdida minflok waħda oħra ta' qabilha. Imma tista' sseħħ novazzjoni billi tinħoloq obbligazzjoni ġdida li ma tkunx formalizzata fi ftehim miktub. F'ċirkostanza bħal din, allura, l-piż tal-prova li tkun inħolqot obbligazzjoni ġdida huwa wieħed aqwa, għaliex irid jintwera li fil-fatt kien hemm ftehim ġdid u li kien hemm il-fehma tal-partijiet li taqbel li jkun hemm tali ftehim ġdid. Dwar dan ingħad li ma hemmx għalfejn li l-*animus novandi* jkun espress, sakemm jirriżulta kjarament²⁸;

²¹ P.A. 10.10.1950 fil-kawża fl-ismijiet *Baldacchino vs Casingena et* (Kollez. Vol: XXXIV.ii.657)

²² Art. 1180(1) tal-Kap 16

²³ App. Inf. 22.6.2005 fil-kawża fl-ismijiet *Joanna Briffa vs Bernard Gauči et*

²⁴ App. Civ. 27.6.1952 fil-kawża fl-ismijiet *Frendo Randon vs Vella Gera* (Kollez. Vol: XXXVI.i.229)

²⁵ App. Inf. 22.6.2005 fil-kawża fl-ismijiet *John's Garage Limited vs Nicholsons The Supermarket Ltd.*

²⁶ P.A. 22.10.1998 fil-kawża fl-ismijiet *Borg et vs Micallef et* (Kollez. Vol: LXXXII.ii.142)

²⁷ App. Kumm. 15.3.1993 fil-kawża fl-ismijiet *Merċieca noe vs Grixti* (Kollez. Vol: LXXVII.ii.74)

²⁸ App. Civ. 12.6.1953 fil-kawża fl-ismijiet *Attard vs Brincat et* (Kollez. Vol: XXXVII.i.499)

Illi l-Qorti hija tal-fehma sħiħha li din id-difiża tal-imħarrkin m'hijiex mistħoqqa. Minbarra li fl-arranġament bejn l-imħarrkin u Premier Car Centre ma kinitx involuta l-kumpannija attriċi, ħareġ ċar li d-dejn pattwit bejn l-imħarrkin u l-istess kumpannija attriċi kien imsemmi espressament f'dak l-arranġament. Minbarra dan, jidher li f'waqt minnhom l-istess imħarrek kien mgħarraf minn Premier li l-ebda parti mill-Lm 1,000 ħlasijiet ratejali li kien qiegħed iħallas ma kienu sejrin jaqtgħu d-dejn miftiehem mal-kumpannija attriċi. L-assikurazzjoni waħdanija li tawh kien li d-dejn mal-kumpannija attriċi kien mifruq fuq medda ta' ħames snin filwaqt li d-dejn mal-Premier ried jinqata' fi żmien sentejn u xahrejn;

Illi dik l-assikurazzjoni ma setgħet bl-ebda mod iġġib fixxejn il-kundizzjonijiet marbutin mal-għoti taż-żmien minnaħa tal-kumpannija attriċi biex jinqata' d-dejn li l-imħarrkin kellhom magħha. Iż-żmien mogħti ta' ħames snin kien marbut mal-kundizzjoni li l-ħlas jibda minnufih u bla ma jitwaqqaf. Fuq kollox, l-imħarrkin kienu jafu li dan kien il-każ għaliex meta ffirmaw il-ftehim mal-kumpannija attriċi kienu ffirmaw ukoll sensiela ta' kambjali b'dati speċifiċi ta' ħlas. Hekk ukoll kienet il-fehma ta' Premier Car Centre²⁹;

Illi dawn il-konsiderazzjonijiet kollha jwasslu lill-Qorti għall-fehma li l-azzjoni attriċi hija waħda mistħoqqa u l-jedd tagħha li titlob il-ħlas skond il-ftehim magħmul bejnha u l-imħarrkin jirriżulta tajjeb;

Illi dwar l-ammont pretiż mill-kumpannija attriċi, l-imħarrkin ma ressqu l-ebda kontestazzjoni³⁰, imma għall-kuntrarju, hemm stqarrija li dak id-dejn ma kien qatt kontestat. Fixxhieda mogħtija mill-imħarrek ħareġ ċar li l-ħlasijiet li kien għamel sa dak inhar kienu kollha biex jaqtgħu d-dejn lejn Premier Car Centre tant li, waqt l-għoti tax-xhieda tiegħu, wasal biex talab lill-kumpannija attriċi indulġenza ta'

²⁹ Xhieda ta' Frederick Grixti 26.3.2009, f'pag. 54 tal-proċess

³⁰ Ara wkoll is-sottomissjonijiet tal-gheluq tal-gharef difensur tal-imħarrek, f'pag. 58 tal-proċess

Kopja Informali ta' Sentenza

xahrejn sa ma jaqta' d-dejn mal-Premier biex imbagħad jibda jieħu ħsieb id-dejn mal-kumpannija attriċi;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi l-kawża billi:

Tastjeni milli tqis l-ewwel talba fid-dawl tad-degriet tagħha tal-4 ta' Marzu, 2008;

Tiċhad l-eċċezzjonijiet tal-imħarrek Glen Paul Camilleri billi ma jirriżultawx mišhoqqa fil-fatt u fid-dritt;

Tilqa' t-tieni talba attriċi u tiddikjara li l-imħarrek Glen Paul u Amanda miżżewġin Camilleri huma debituri tal-kumpannija attriċi fis-somma ta' ħamsa u erbgħin elf seba' mija u sita u tletin euro (€ 45,736) rappreżentanti l-bilanċ dovut minnhom għall-prezz ta' karożza tal-għamla *Mercedes Benz M Class 164* registrata BBR-102, lilhom mibjugħa u konsenjata;

Tilqa' t-tielet talba attriċi u tikkundanna lill-imħarrek, flimkien u solidalment bejniethom, biex iħallsu lill-kumpannija attriċi s-somma ta' € 45,736 fuq imsemmija, flimkien mal-imgħaxijiet legali b'seħħ mill-iskadenza ta' kull rata kif dovuta sal-jum tal-ħlas effettiv, flimkien mal-**ispejjeż tal-kawża**.

Moqrija

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----